

't Lemels Arfgoed

OPGERICHT 17 APRIL 1997

Jaargang 7, Nummer 1/13

Mei 2004

't Arfnieuws

Oud-Hollandse Markt 2004

In de eerste week van de maand juli beginnen we weer met het maken van de jam voor de komende Oud-Hollandse markt. Potjes hebben we nog genoeg, maar nu moet er nog wat in.

Zijn er nog mensen die restanten fruit in de diepvries hebben, die wij zouden mogen gebruiken? We houden ons aanbevolen. Ook als er bij de komende oogst overschotten zijn, willen wij die graag gebruiken. Bij voorbaat onze dank

Werk- en Expositieruimte

In de afgelopen maanden is de ruimte bij de Imminkhoeve leegge maakt en zijn overtollige schotten en balken verwijderd. De betonnen vloer is gestort, zodat we met de verdere opbouw en indeling kunnen beginnen. Er hebben zich al enkele mensen aangemeld om ons daarbij te helpen. Heeft u ook nog tijd en zin, laat het ons weten. Zodra er begonnen wordt, krijgt u bericht.

Oogstdag 2004

Op donderdag 29 juli a.s. zullen wij – alweer voor de 3^e keer – onze oogstdag houden.

De eerste voorbereidingen zijn gestart. Heeft nu nog speciale ideeën voor deze dag, laat het ons dan weten.

Voorafgaande aan deze dag zal er nog een cursus handmatig dorsen worden gegeven. U heeft hierover in de vorige uitgave van ons blad kunnen lezen.

Hiervoor hebben zich opgegeven: Herman Grefelman, Ard Pouw, Jente Gort, Gerrit Tempert, Louw Manenschijn, Gerrit Dankelman, Dick Vos, Gerrit Smienk en Henk Bloten.

Donateuravond

Onze jaarlijkse donateuravond is gepland op woensdag 27 oktober. Noteert u dat al vast in uw agenda.

Herdenkingsuitgave

Graag willen wij u er nog even aan herinneren dat onze eerste uitgave van 2005 zal verschijnen als een herdenkingsnummer i.v.m. het feit

dat het 60 jaar geleden is dat de tweede wereldoorlog eindigde. Om een zo compleet mogelijk overzicht te krijgen, van wat zich in Lemele afspeelde in de periode 1940 – 1945 hebben wij uw hulp nodig. Heeft u nog speciale herinneringen, kent u nog voorvallen, of bent u in het bezit van voorwerpen, documenten of brieven en wilt u die tijdelijk afstaan voor opname in ons blad, neemt u dan contact op met een van onze bestuursleden.

Martien Wilts

Dössen met ‘n stok

De eerste cursusavond heeft inmiddels plaats gevonden. Op maandagavond 10 mei kregen zes dorders in spe de eerste instructies van de heren Brandwacht en Boshuizen uit Hellendoorn. “Kiek zo mut’t” en “Langs de broek en over ’n kop”; het houdt wat meer in dan alleen maar slaan met een stok op de grond.

We gaan flink oefenen en mogelijk dat we straks op de oogstdag met twee of drie groepjes onze vorderingen kunnen laten zien.

Voer voor ons boekje

Deze keer is ons boekje wat aan de late kant. Dat komt voornamelijk doordat er te weinig kopij werd geleverd. Omdat we inmiddels in de verschenen nummers aardig wat van ons kruit verschoten hebben liggen de onderwerpen niet meer zo voor het oprapen.

Maar daar kunt u natuurlijk ook wat aan doen door wat in te sturen, ons opmerkzaam te maken op een goed en passend verhaal of een ‘proat-oamd’ te beleggen met iemand van bestuur of werkgroepen.

Donaties

De bijdragen van hen die per automatische incasso betalen zullen begin juni worden geïnd. Betaalt u zelf per bank en u hebt nog niet betaald, dan verzoek ik u het verschuldigde bedrag in de maand juni over te maken.

Dick Vos

Slager van Driessen tot Kouwen

Slagerij Kouwen 1979 – 2004

Hendrik Roelof Kouwen, geboren op 16 maart 1932 te Nieuwleusen gehuwd met Dinie Klein geboren 27 september 1937.

Ze kochten in 1979 het slagers bedrijf van de Fam. Van Driessen. Henk was toen 47 jaar jong. Ze hadden 3 kinderen Nico, Gea en Gerben.

Op 6 november 1979, de geboortedag van Nico, werd de zaak geopend. Henk had toen al een lange ervaring als slager achter de rug.

Op 15 jarige leeftijd begon hij bij van Giessel in Nieuwleusen.

Na 2 jaar hier gewerkt te hebben ging hij naar Den Ham om bij slager Kolkman het vak verder te leren.

Na 21 maanden de koningin gediend te hebben als militair keerde hij terug naar Den Ham. Henk doorliep de slagersvakschool in Utrecht en nam op 22 jarige leeftijd als volwaardig slager samen met zijn compagnon Van Zoelen het bedrijf Van Giessel in Nieuwleusen over. Na 25 jaar werd er in Nieuwleusen een punt achtergezet en vertrok de familie Kouwen naar Lemele.

Zoon Nico ging samen met Henk in Lemele een nieuwe uitdaging aan.

Er volgde al gauw een tweetal verbouwingen aan de winkel en slagerij.

Er werd onder andere een grote koelruimte gebouwd. De huisslachten namen erg toe en elke morgen om 05.00 uur waren vader en zoon al in de slagerij te vinden. Zeven koeien en vijf varkens moesten er in de beginfase minimaal per week worden geslacht. Ook de winkelverkoop breidde zich sterk uit.

In 1988 nam Nico de zaak van zijn vader over die toen

Nico als vleesbezorger

50 jaar in het slagersvak gewerkt had.

Hij ging niet in de V.U.T., maar kreeg wel iets meer tijd voor zijn hobby "konijnen".

Ook was Henk 15 jaar voorzitter van de marktcommissie.

Met al de wettelijke voorschriften moesten er door Nico vele investeringen worden gedaan, o.a. koel- en vriesruimtes.

Het vlees kon dan ook voorverpakt en ingevroren worden afgeleverd.

Ook werd er een inblikmachine aangeschaft en met name in de vakantietijd werd er veel vlees ingeblikt.

De overbekende ambachtelijke Kouwen- worsten mogen we natuurlijk niet vergeten.

Vele verenigingen houden hier acties mee.

Henk maakt nog altijd

voor de Broederband uit Nieuwleusen worst en heeft alleen hiervoor al ruim 35000 kg gemaakt. Ook werden er vele prijzen op landelijke slagerijwedstrijden gewonnen.

In 1988 opent Nico een filiaal in Nieuwleusen. Bedrijfsleider wordt zijn broer Gerben. Al het vlees wordt daar aangeleverd vanuit Lemele.

In de zomermaanden wordt er veel vlees voor barbecues gemaakt.

Gemiddeld worden er momenteel ± 15 koeien en een 40 varkens per week geslacht.

In 2002 koopt Nico in Staphorst er een bedrijf bij: K en S.

Hier wordt veel vlees

FEESTELIJKE

HEROPENING!

SLAGERIJ N. KOUWEN

op donderdag 19 november

woensdag 18 november van 19.00 tot 23.00 uur

Na de totale modernisering van de winkel houden wij voor klanten, relaties en bekenden

instel het gewicht van een koeje en een ibreukje.

AANBIEDING geldig 19-20-21 nov.

2 kg schouderkarbonade	10,-	Max.	3 strogie worsten	10,-
2 kg kuitkenbont	10,-	2 kg	3 rookworsten	10,-
3 kg speklappen	10,-	per	2 kg half om half gehakt	10,-
2 kg verse worst	10,-	kg	1 kg riblappen	10,-
1/4 kg magere runderlappen	10,-	per	1 kg doorregen runderlappen	10,-
		maat		

Tijdens Open Huis

levend gewicht raden van een Franse Stier (Charloise)

levens gevraagd

SLAGERSLEERLING

± 17 jaar.

SLAGERIJ

KOUWEN

Weth. Inminckstraat 36
Lemele - Telefoon 05723-1299

De feestelijke heropening van de slagerij

Henk en Nico voor de winkel

gebakken en gebraden en verpakt voor o.a. magnetron-gebruik. Ook wordt aan de Horeca geleverd. Er zijn momenteel een 30-tal personen werkzaam in de 3 vestigingen van Nico.

Uiteraard zijn Nico en zijn vrouw zelf ook volop werkzaam binnen het bedrijf.

Ook vader Henk assisteert nog regelmatig en woont met zijn vrouw achter de zaak met een prachtig uitzicht over de Lemeler Es.

Werkgroep geschiedenis winkels en bedrijven.

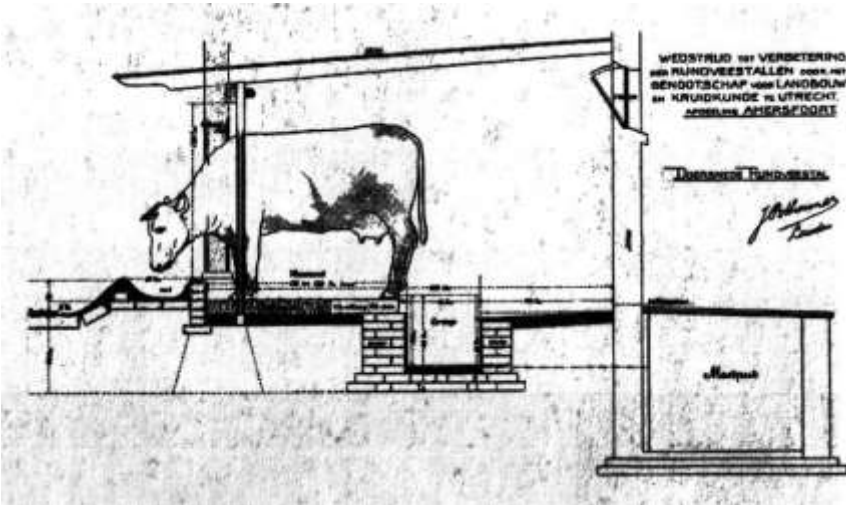
De grupstal.

Interview met Marie en Gait Olthuis over de pot- en grupstal

Marie schenkt de koffie in en Gait zit heerlijk in zijn stoel en vraagt “stut dat ding al an?” wijzend naar de cassetterecorder. We drukken de knop in en dan begint Gait te vertellen.

Bij Olthuis hebben ze op de deel (het achterhuis van de boerderij) een grupstal en daarnaast in het aangebouwde gedeelte een potstal.

In de potstal stonden de koeien niet vast, maar konden vrij rondlopen.

Ontwerp grupstal, architect Pothoven, Leusden, 1913

Als er pinken bij in moesten dan werden er schotten(hekken) in geplaatst zodat dan de koeien en pinken niet door elkaar liepen.

De potstal werd meestal vanaf dankdag (voor gewas en arbeid), begin oktober, gebruikt om het melkvee ‘s nachts alvast naar binnen te halen. Dit ging gemakkelijk, je hoefde ze niet vast te zetten en ‘s morgens konden ze zo weer naar buiten.

In de potstal werden ze ook gemolken, de koeien werden hierbij niet vast gezet en ter plekke zoals destijds ook in de wei gebeurde los gemolken. Het laat zich raden dat het vee helemaal besmeurd raakte met de mest. Melken zonder er vuiligheid in te krijgen was volstrekt onmogelijk in die tijd maar was ook minder belangrijk, de boer moest mest kunnen maken. Zonder mest geen akkerbouw gewassen, zeker niet op de arme zandgronden.

Als je 's morgens de deur open deed liepen de koeien vanzelf weer terug naar 't grasland waar ze naar toe moesten. Bij de weg stond wel iemand om het eventuele verkeer tegen te houden, maar daarna wisten de koeien precies de weg. Zo liepen ze ook alleen naar 't Grevel (achter de Koopman, Tempert) en naar 't Vlier (Parallelweg achter de 'snelweg'). Het kwam wel eens voor dat de koeien verkeerd liepen. Dat ze naar het Vlier moesten, maar bij de Koopman naar 't Grevel gingen als daar het draad nog open lag.

Na de herfst als de koeien op stal gingen werden ze in de grupstal vastgezet. Eerst werden ze vast gezet aan houten 'reppels'. Dit zijn ronde palen die stonden op de grond vast in de 'zul', een verhoogde

Stal met reppels

rand waarin ronde gaten zaten. Deze 'zul' is ongeveer 10 cm hoog en 25 cm breed. Vroeger was deze rand van hout gemaakt later werd dit beton. De reppels werden van vurenhout gemaakt, op lengte gezaagd en daarna met een schaaf mooi rond afgewerkt.

Aan de reppel zat een ijzeren ring met een stuk touw , hieraan werd

de koe vast gebonden. Als extra afscheiding tussen de ligstal en voergoot werd onder aan de reppel vaak ook nog een plank, 'knieholt', bevestigd. Bovenaan werd de reppel op verschillende manieren (soort snelkoppeling) vastgezet aan een dikke houten balk, 'de stekkeriege'. De snelkoppeling kende verschillende variaties: met een gesmede ijzeren pen of een u-vormige ijzeren staaf vast in de balk. Deze schoof door een gat of sleuf (1 cm bij 6 cm) van de reppel. Hierachter werd deze dan geborgd met metalen plaatje of houten klos.

Op de stekkeriege werd boven elke koe een datum gezet, met schoolkrijt. Deze datum gaf aan wanneer de koe moest afkalveren.

Vanaf deze stekkeriege, boven de koeien, bevond zich een zogenaamde 'hilde', de verlaagde zolder. Hierop werd hooi of allerlei handgereedschap bewaard.

"De delle bij oons löp arg of, doarumme löp de gier in de gruppe vanzelf noar de kelder toe", zegt Gait. Vanaf de voorkant tot de achterkant is het verschil maar liefst 60 cm..

Veel later werd alle mest naar de kelder geschoven en als je dan bovenaan er water bij in liet lopen dan ging de mest haast vanzelf naar de kelder."

Boven de deel bevond zich de hooizolder. De bodem van de hooizolder bestond uit 'sliet'n'. Dit waren dunne half doorgezaagde dennen. In het midden van de zolder zat een gat, 'slop', waardoor het hooi in de zomer naar boven kon worden gestoken. De wagen met hooi moest door een paar man de deel op worden getrokken omdat de paarden niet op de deel konden lopen.

Ook het graan werd op de zolder bewaard. In de winter, als het sneeuwde, werd het naar beneden gehaald en op de deel gelegd. Midden op de deel werden twee rijen graan met de aren naar elkaar toe gelegd en werd er gedorst met de stok. "Op de delle kond d'r 'vieme' anlegg'n". (honderd bossen). Het stro werd weer in bossen geknoopt en werd weer naar de zolder gestoken. In het voorjaar werd dit voor dakbedekking gebruikt.

De mest van de grupstal werd door de staldeurtjes aan de ene zijde naar de potstal en aan de andere zijde naar buiten gegooid. De mest in de potstal werd over de andere mest die al in de potstal lag verdeeld, zodat je een mooie laag mest kreeg. 's Winters liepen de pinken in de potstal. Als de potstal te smerig was dan werd er weer een nieuwe laag stro ingegooid. Als je een strenge winter had en je kon geen mest naar buiten brengen dan werd de laag mest in de potstal wel meer dan een meter dik. In het voorjaar werd de mest met de greep (mestvork)

op de wagen gespit. Dit was een heel zwaar werk want het bestond uit allemaal lagen die door de pinken vast was getrapt. Omdat het stro te lang was werd het wel, voordat het in de potstal werd gegooid, in stukken gesneden.

Gait vertelt en laat zien hoe dat gebeurde. “Ik pakte een dik’n bos stro tussen de biene, ie waarn met zien bein, ik pakte n’zig en de ander heult de kopeinde vaste en sneed het zo midden deur.” Later werd dit door een machine gedaan, de strosnijder.

Vroeger was de bodem van de gruppe (waar de mest in viel) gewoon zand. Dus de gier kon gewoon in de grond verdwijnen, een gierkelder bestond nog niet. De koeien stonden op een dikke laag graszoden, en bij de achterpoten lag een brede plank. Achter deze plank werden paaltjes in de grond geslagen zodat de plank niet weg kon zakken. Dit was de rand van de grup.

Later werd de grup van steen gemaakt, waardoor de gier naar de gierkelder kon stromen. De vaste mest (met stro) werd dan uit de grup gehaald en in de kruiwagen gegooid. Achter de grup was een pad, ‘bunne’, van ongeveer een meter waar je over heen kon kruien. Buiten kruidde je met de kruiwagen over een plank de mestbult op en kiepte hem leeg.

Als de koeien gevoerd werden en er nog voer bleef liggen in de voergoot dan werd het onder de koeien geveegd en kwam dan later vanzelf wel in de grup terecht.

Als de koeien in het voorjaar weer naar buiten konden moest de stal weer worden schoongemaakt. Dit was een heel karwei want de mest zat wel erg vast op de muren. Eerst ging je er met de batse langs, om de grootste stukken eraf te steken. Daarna moest je het eerst laten inweken, nathouden met water en hierna met een bezem flink boenen. Als de stal schoon was werden de muren ‘geverfd’. De onderste rand, ongeveer een halve meter, met zwartsel en daarboven alles met witkalk.

Aan het eind van de deel bij de achterdeur is er een ‘onderschoer’. Deze werd gebruikt om in het najaar de knollen neer te gooien. Dan lagen ze mooi droog en als je de achterdeur open deed tochtte het niet zo op de deel. Dit is nu een mooie overdekte plek waar Gait en Marie een bankje hebben staan, waar ze graag zit te mijmeren over vroeger en zit te genieten van ’t mooie uitzicht op de Lemelerweg.

Met ‘n kop vol wiesheid en ‘n baantie vol geluud bedaanke wie Gait en Marie veur de uutleg en de koffie, mar goat niet weg zonder hun ‘n

mooi'n dag toe te wens'n, asse 57 jaar! etrouwd bint. Gloep'ms, det is 'n mooi schoffie en dan ok nog altied met 'n zelfd'n.

Gait en Gaitjan.

Links de potstal, rechts de grupstal

Erve Ekkelkamp

Aan de Bulemansteeg 3 ligt het erf Ekkelkamp, bij sommigen misschien beter bekend als Buleman of Grefelman. In het verleden hebben hier verschillende families met steeds andere achternamen gewoond. (Zie Van wie bin ie d'r iene en het artikel over de Vier Elsjes in mei 2000.) Het erf zal al vóór 1700 ontstaan zijn omdat de naam Klein Huismerink dan al genoemd wordt. Mogelijk dat een zoon van Huismerink, de boerderij ernaast, hier iets nieuws is begonnen.

In het gesprek met Elsjie Ekkelkamp-Grefelman komt natuurlijk direct de vraag: “Hoe is de naam Buleman ontstaan, of weet je iets over de herkomst”. Die herkomst is bij haar niet bekend. Wel wordt in de volkstelling van 1795 de hoofdbewoner aangeduid als Jan Buulman. Boven de achterdeur is een steen ingemetseld met de letters GJG en het jaartal 1869. Het jaartal is gelijk aan de ijzeren cijfers erboven op de muur. Waarschijnlijk heeft er in dat jaar een grote verbouwing of nieuwbouw plaats gevonden, maar Gerrit Jan Grefelman was toen pas drie jaar oud en woonde op ‘t Grefel aan de Grefeldijk, dus het verband tussen GJG en het jaartal is niet te leggen.

Het erf en boerderij zijn in de loop der tijd nogal veranderd. Naast de boerderij waar de 20 koeien in een grupstal stonden was eerst een pin-

Gedeelte uit het trouwboekje van
Gerrit Jan Grefelman en Elsje Voortman

de Fliers o.a. Benninks Flier, eerst van Bennink, later van Ekkelkamp. Nieuwbrekken en Rozegeuren lagen verderop richting Hellendoorn.

Dit land werd 's zomers gebruikt voor de koeien om te grazen en als hooiland. In de herfst en winter waren ze te nat om te bewerken.

Verder lag er grond in de Kleine Es: de Kaalstukken tussen Dogger en Rolleman en in de Grote Es: de Lange-, Poel- en

kenstal met een kookpot en later ook met de stal voor de werkpaarden. In 1975 kwam er een melktank met melkleidingen en in 1978 is de schuur naast de boerderij verbouwd tot een nieuwe stal voor de koeien en gingen de pinken naar de deel.

In de schaapskooi naast de weg zijn vroeger wel schapen gehouden. Seine Grefelman, de vader van Elsje, is nog met de schapen de berg op geweest, zoals in die tijd meer boeren deden.

Toch was Seine een moderne boer voor die tijd: melkmachine, melkleidingen, gemotoriseerde mestafvoer.

Het land behorend bij de boerderij lag nogal verspreid. De grond van het nieuwe kerkhof hoorde er toen ook nog bij.

Achter het oude kerkhof lagen

Gerrit Jan Grefelman

Vlasakkers. Op deze grond werden rogge, voederbieten en ook aard-appelen verbouwd. Die werden verkocht aan o.a. Bolink uit Nijverdal. Deze man hield wel van een praatje en als hij er een keer was, was je hem nog niet kwijt. Zo ook op 29 september 1961; de geboorte

Hendrik Ekkelkamp en Elsje Grefelman bij de trouwkoets

van Seine was aanstaande en hij bleef maar zitten. Tot groot ongenoegen van Elsje.

In 1947 trouwden Hendrik Ekkelkamp en Elsje Grefelman. Naar het gemeentehuis in Ommen met de koets, maar voor het maken van fo-

to's in Nijverdal hadden ze toch maar een auto geregeld. In 1948 werd Gerrie geboren en daarna Alie, Suzanne en Seine. Alie en Arnold Vos hebben nog twee jaar ingewoond en brachten weer paarden op de boerderij, al waren het dan geen werkpaarden, maar rijpaarden.

.....en hier bij de trouwauto van Dijk

Rijpaarden zijn er nog steeds, maar nu van Seine en Clara.

De akkers werden vroeger bewerkt met de paarden, later kwam er een trekker. Elsje en Hendrik kregen in 1959 beide hun vierwielig voertuig: Elsje een auto en Hendrik een trekker.

Met die trekker heeft Hendrik later nog een gebroken enkel opgelopen. Deze stond bij van Egmond voor reparatie. Hendrik stond naast de trekker en hem werd gevraagd de trekker te starten. Hij deed dat zonder te weten dat die in de versnelling stond. Direct naar het ziekenhuis in Almelo en daarna op de bank. Elsje, Alie en Suzanna moesten het melken maar overnemen en Gerrie voerde de varkens.

Nog een trouwfoto.

Vlnr: Aaltje Ekkelkamp-Kleinlugtenbeld, Gerridina Grefelman-Hesselink, Hendrik Ekkelkamp, Elsje Grefelman, Gerrit Jan Grefelman, Seine Grefelman en Seine Ekkelkamp

Een ander ongeluk overkwam Hendrik toen hij aan het varkens voeren was in de stal achter het huis. Een gedeelte van de muur naast hem viel spontaan om en hij zat eronder beklemd. Het voorval gebeurde op 9 september 1987; de dag dat de heer

Heijn ontvoerd werd.

Tussen 1948, toen Gerrie geboren werd, en 1959, toen Gerrit Jan Grefelman, “oal-opa” genoemd, op 93-jarige leeftijd overleed, woonden er vier generaties op de boerderij. Dat was best passen en meten.

Over de oorlog en alle perikelen daar omheen was ook nog wel het één en ander te vertellen. Als je op visite ging moest je zorgen dat je op tijd weer binnen was of je moest een omweg weten. Zo ging de familie op bezoek bij opa Archem (Ekkelkamp). Omdat het al laat was moesten ze via een omweg: niet over de Lemelerweg, maar via Woltersweg, Sogensteeg en Zandeinde.

Ook onderduikers werden in het laatste jaar van de oorlog gehuisvest bij de familie Grefelman. Elisa Paulus de Vries werkte bij de politie in Velzen en werd met een aantal collega's opgepakt en op de trein gezet voor tewerkstelling in Duitsland. In Almelo dachten de Duitsers dat zij een stel andere gevangenen moesten begeleiden. Deze Duitsers hebben hun toen van die taak ontslagen en dat lieten ze zich natuurlijk geen twee keer zeggen. Op 19 december 1944 kwamen ze in Lemele samen met de Jager die hier bekend was. Ze kregen daarbij hulp van de baron ter Wiska van Scheltinga, een schuilnaam van iemand die voor de Duitsers in Rusland gevochten had, maar later tot inkeer was gekomen en toen de onderduikers ging helpen. De verloofde van deze de Vries, Jansje Grapendaal is in februari 1945 van Velzen op de fiets naar Lemele gekomen. Nog vele jaren, tot de dood van deze “tante

Jamp”, hebben ze contact met elkaar gehad

Ook werden veel mensen geholpen die uit het westen kwamen om eten. Er was altijd een bed en warme roggepap.

Om aan de paardenvordering te ontkomen was er achter de boerderij een ondergrondse stal gebouwd. Ook daar vonden onderduikers vaak voor één nacht onderdak. Soms werden de boeren verplicht om voor de Duitsers te werken of zaken te vervoeren. Zo moest Jan Hendrik Grondman een vracht wegbrengen met paard en wagen. Naar Zuid-

Elsje bij de melkmachine in het land

wolde maar liefst. Jan Hendrik zag daar tegenop en Hendrik Ekkelkamp, toen knecht bij Grefelman, zou dat wel overnemen. Op die dag echter werd een bombardement uitgevoerd op de brug bij Nieuwerbrug, zodat Hendrik niet meer via de kortste route naar huis kon terugkeren. In 1983 moest Elsje, die steeds slechter ter

been werd, geopereerd worden aan haar knie. Melken en andere werkzaamheden op de boerderij kon ze niet meer doen en zoon Seine moest dit nu overnemen. Hendrik overleed in maart 1995, net toen de plannen voor de verbouwing van de boerderij rond waren. Elsje woont nu in de verbouwde deel en Seine en Clara, getrouwd in 1996 wonen met hun twee kinderen Nick en Esmee in het eveneens verbouwde oude gedeelte van de boerderij. Esmee heet voluit Fenny Els: het vijfde Elsje!

Alie Vos-Ekkelkamp, Dick Vos

Van wie bin ie

d'r iene??

Het Erf Ekkelkamp, Grefelman of Buulman

Door combinaties van verschillende archiefstukken kan ik een heel eind terug in de tijd. De eerstgenoemde Hendrik Klein Huismerink zal ongeveer geboren zijn rond 1700 en dat is voor de meeste genealogieën in het oosten van ons land een heel goede score.

I Hendrik Klein Huismerink.

Hij trouwt rond 1737 met Matte Berents.

Uit dit huwelijk de volgende kinderen:

1. Ebbegie, getrouwd rond 1758 met Derk Harms op 't Rot
2. Jan, volgt onder II.
3. Arent
4. Geertjen
5. Marije

In de volkstelling van 1748 komt het erf als Erve Kleine Huismerink voor met Hendrik en Matte en vijf kinderen waarvan Ebbegie boven de tien en de anderen onder de tien jaar zijn. Bovendien is er nog een scheper in huis: Willem Jans

II Jan Hendriks Klein Huismerink, geboren rond 1740, trouwt met Esse Hannessen Niemeijer.

Uit dit huwelijk worden geboren:

1. Hendrik, volgt onder III.
2. Hendrikje, gedoopt op 15 mei 1769, overleden voor 1772.
3. Hendrikje, gedoopt op 16 augustus 1772.

In de volkstelling van 1795 wordt Jan Hendriks Klein Huismerink genoemd Jan Buulman. Er wonen dan zes personen op dit erf. Dit is de enige keer, voor zover ik na kan gaan, dat er sprake is van Buulman in een officieel archiefstuk.

III Hendrik Jans Klein Huijsmink, gedoopt op 28 februari 1768, overleden op 26 november 1834.

Hij gaat in ondertrouw op 26 mei 1796 met Maria Derks Poortman. Zij is geboren rond 1766 en overleden te Ommen op 2 juni 1809 en was een dochter van Derk Gerrits Poortman.

Uit dit huwelijk worden geboren:

1. Jan, gedoopt op 5 augustus 1798, overleden voor 8 september 1799.
2. Jan, gedoopt op 8 september 1799, overleden te Lemele op 14 november 1881 op nummer 66. Hij is getrouwd te Ambt Ommen op 25 augustus 1831 met Grietje Nijman, dienstmeid, geboren te Daarle rond 1804, overleden te Lemele op 17 juni 1869, dochter van Jan Gerrits Nijman en Gerridina Janssen.
Kinderen van Jan en Grietje zij o.a. scheepsjager. Dit geslacht sterft uit.
3. Hendricus, geboren te Lemele, gedoopt op 24 januari 1802.
4. Hendrika, geboren te Lemele, gedoopt op 4 september 1803, overleden te den Ham op 19 november 1854 in Meer nummer 20. Zij was gehuwd met Jan Hendrik Schutte.
5. Elsje, volgt onder IV.

Hendrik huwt voor de 2^e keer met Hendrina Hanessen Veldman, overleden voor 1834.

Uit dit huwelijk:

1. Maria, geboren te Lemele en gedoopt op 16 december 1810, overleden te Magele (den Ham) op 18 februari 1882.

IV Elsje Hendriks Klein Huijsmink, geboren te Lemele op 20 december 1806 en gedoopt op 26 december 1806, overleden te Lemele op 1 september 1880 op nummer 11.

Zij trouwde te Ambt Ommen op 20 augustus 1828 met Jan Remmink, geboren te Lemele rond 1803 en overleden te Lemele op 24 september 1881 op nr. 11. Hij was een zoon van Harmen Janssen Remmink en Zwaantje Alberts.

Uit dit huwelijk:

1 Hendrikje, volgt onder V.

V Hendrikje Remmink, geboren te Ambt Ommen op 21 september 1828, overleden op 7 mei 1869 te Lemele nr. 95.

Zij trouwt op 22 december 1854 met Willem Voortman, landbouwer en daghuurder, geboren te den Ham op 2 juli 1824, overleden te Lemele op 30 april 1893 op nr. 35. Hij was een zoon van Gerrit Jan Voortman en Lamberdina Kromhof.

(Willem Voortman is op 10 november 1871 voor de 2^e keer getrouwd met Hendrikje Boezelman, geboren te Ambt Ommen rond 1841, overleden op 11 augustus 1924, dochter van Gerrit Boezelman en Dina Bergman.)

Uit het huwelijk van Willem en Hendrikje Remmink worden twee kinderen geboren:

1. Jan Hendrik, landbouwer, geboren te Lemele op 14 juli 1860 op nummer 20. In de geboorte akte van Jan wordt vermeld: *Aangever: Jan Remmink, 57 jaar, landbouwer, zijnde bij de na te meldene bevalling tegenwoordig geweest, geeft aan dat zijne bij hem inwonende dochter Hendrikje Remmink, echtgenote van Willem Voortman, arbeider, die zich tijdelijk te Hasselt bevindt, is bevallen van een kind van het mannelijk geslacht....enz.*

Deze Jan Hendrik trouwde te Ambt Ommen op 22 december 1893 met Johanna Kelder, dienstmeid, geboren te Ambt Ommen rond 1870, dochter van Fredrikus Kelder en Derkje Brinkman.

2. Elsje, volgt onder VI

VI Elsje Voortman, geboren te Lemele op 12 augustus 1867 op nummer 95 en overleden te Lemele op 2 september 1899 op nr. 10. Zij is getrouwd te Ambt Ommen op 20 april 1893 met Gerrit Jan Grefelman, geboren te Lemele op 20 augustus 1866 op nummer 25 op 't Grefel en overleden te Lemele op 1 december 1959 op nummer 37. Hij was een zoon van Seine Grefelman en Evertje Reimink.

Uit dit huwelijk:

1. Hendrikje, geboren op 9 maart 1894 en overleden op 25 oktober 1979. Zij is getrouwd te Ambt Ommen op 10 september 1915 met Evert Heuver, geboren te Ambt Ommen rond 1891, zoon van Gerrit Heuver en Roelofjen Meijerman.
2. Seine, volgt onder VII.
3. Hendrika, geboren te Lemele op 17 augustus 1899 en overleden op 14 oktober 1991. Zij is getrouwd te Ommen op 2 mei 1924 met Mannes Bakhuis, geboren te Ambt Ommen rond

1898, zoon van Jan Bakhuis en Janna Top.

Moeder Elsje is 14 dagen na de geboorte van Hendrika al overleden en Gerrit Jan bleef met drie kleine kinderen achter. Hendrika groeide op bij de fam. Grefelman aan de Grefeldijk.

Gerrit Jan is zestig jaar weduwnaar geweest. Toch vond hij blijkbaar tijd om gedurende 35 jaar kerkvoogd te zijn.

VII Seine Grefelman, geboren te Lemele op 13 september 1895 en overleden op 26 februari 1981.

Hij trouwde op 22 september 1922 met Gerritdina Hesselink, geboren te Beerze op 16 april 1896 en overleden te Lemele op 13 juli 1984.

Zij was een dochter van Lefert Hesselink en Hendrikje Immink.

Uit dit huwelijk werd één dochter geboren:

1 Elsje, volgt onder VIII.

VIII Elsje Grefelman, geboren te Lemele op 9 mei 1924. Zij is getrouwd op 14 mei 1947 met Hendrik Ekkelkamp, geboren in Archem op 19 april 1916 en overleden op 26 maart 1995. Hij was een zoon van Seine Ekkelkamp en Aaltje Kleinlugtebeld.

Uit dit huwelijk werden geboren:

1. Gerritdina, geboren te Lemele op 24 juli 1948.
2. Aaltje, geboren te Lemele op 27 april 1950.
3. Susanna, geboren te Lemele op 6 mei 1953 en overleden te Daarle op 12 maart 1983.
4. Seine, geboren te Lemele op 29 september 1961, volgt onder IX.

IX Seine Ekkelkamp, geboren op 29 september 1961.

Hij is in 1996 gehuwd met Clara Bakker.

Uit dit huwelijk:

1. Wolter Hendrik (Nick), geboren op 29 november 2000
2. Fenny Els (Esmee), geboren op 1 mei 2003

Dick Vos

Op de Sluizen van IJmuiden

Het leven is mooi, maar het noodlot is wreed,
 Als je van elkander moet scheiden,
 Je ziet in de ogen dan droefheid en leed
 Je hart voelt de smart van het lijden,
 Dan kijk je elkander nog eventjes aan
 En flanstert hewogen . . . Ja nu moet ik gaan,
 't Was alles zo mooi, maar voorbij weer zo gauw
 En ik, ik hou van jou

Refrein

Op de sluizen van IJmuiden
 Hob ik jou vaarwel gekoest
 Op dat plekje bij de haven
 Stelde jij me weer gerust
 't Koo mijn tranen niet bedwingen
 Afscheid nemen deed ons zeer
 Op de sluizen van IJmuiden,
 Daar zien wij elkander weer

Zie ik je staan als een droom in de nacht
 Om je heen de rui-ende hoven,
 Dan hoor ik je stem weer heel ver en heel zacht
 Tot ziens ik zal spoedig weer komen
 Dan weet ik, je draszt het wel dapper, op recht
 Maar wat je wou zeggen, dat werd niet gezegd,
 Want ach je verdween zo haastig, zo gauw
 En ik, ik hou van jou

Veel wat ouderen onder ons zullen de blaadjes van "Het zingende boertje" nog wel herkennen. Rondreizende marskramers brachten ze tegen een paar dubbeltjes aan de man of vrouw. Mijn vader bracht ze nog wel eens mee van de Ommer Bising.

Deze en nog een paar andere kregen we van Hennie Tempert, ingescand en daarna op CD gezet. Waarvoor dank.

DE VOLENDAMMERS

SPELEN EN ZINGEN

DE LIEDJES DIE U ZO GAARNE HOORT OVER
 RADIO HILVERSUM, BRUSSEL EN LUXEMBURG

Daar zijn de appeltjes van Oranje weer

Ik hoor nu meer en meer,
 Precies als vroeger weer,
 Een sinaasapp'lenvester,
 En hij roept iedere keer :

Refrein :

Daar zijn de appeltjes van oranje weer,
 Sinaasapp'len zoek ze zelf maar uit,
 Grote, kleine, 'k heb ze in elke maat,
 Bijt er 's in, 't is sap langs je kin,
 Zo roept die man op straat. (ja.)
 Daar zijn de appeltjes van oranje weer,
 Sinaasapp'len sla een kistje in,
 Geid aan mijn vrouw,
 Die staat er niet voor lauw,
 En van je hela hola hou er de moed maar in
 En van je hela hola hou er de moed maar in,
 En van je hela hola hou er de moed maar in
 Ze zijn nog eens zo fijn,
 Als de appeltjes van Piet Hein,
 En van je hela hola hou er moed maar in

't Is zo'n vertrouwd gheoor,
 En hij verkoopt er duur,
 Want gaat hij verderop,
 Dan roept de hele straat inkoor,

Refrein :

Witte Wieven

Dit verhaal heb ik eleezen in ‘n buukie genaamd “volksverhalen uit Overijssel”

Dieks Makkinga uut Ommen hef dit verhaal doarin beschreven. Het is dus heel good mögelyk dat dit ok in oonze omgeving verteld is.

Helpende witte wieve:

Oonder an barg wonn’n ne groot’n boer, genaamd Völlik, ’n groot twee-peerds spul. Mar as ie oaver ‘n schrapert dachen, dan dach ie an den zelfden Völlik. Oaveral woar he laand had, was zien grond ’n halve meter smaller as wat hee in gebruik had. De leste voore an weerskaanten was eigenlijk van ’n aander. Umme de lieve vrèè en umdat ’t Völlik was, worden d’r oaver ezweegen. An ’n barg lag hee noast Stuvings Jaantie. Jaantie was ’n eeljik’n, mar arm’n boer. Hee had aaltijd met tegenslaag’n te kaamp’n. Was ’t neet op ’n heerd, dan wal op de delle. As een van ziene wichter neet ziek was, dan wal zien vrouwe of heezelf. Gunk het met de bieste arg goed, dan was de motte met biggen ziek of kröppel’n zien peerd.

Völlik had bieJ Jaantie wal 2 voor’n van ’t land enomen en stiene en aander ongemak ging zoo bieJ hum op ’t laand. Zoo worden het veurjoar en ’t wark op ’t laand kwam an. Ok Völlik gink met peerd en ploeg noar ’n es. Mar bieJ Jaantie was ’t weer mis. Hee had ’t slim in de rugge en kon niks beginn’n. Zien vrouwe deed met de wichter wat ze kon, mar ’t groote wark op ’t laand was ’t wochen op buur’n hulpe. Mangs word’n ’t heur te völle en leup ze te lippen deur ’t huus. Veer boaven op ’n barg huuzen in die joaren de witte wieve. Zie bemuui’n heer alleene met de meensen oonder an barg as ’t neudig was, mar aanders spöll’n ze eigen spellegies.

Wat ze bewoag um die keer zich met de meensen te bemuui’n, zal altijd ’n roadsel blie’m. Was het um de troanen van Jaantie’s vrouwe, of ’t onrecht van Völlik. Op ’n oavond kwaam’n ze as witte slierten van ’n barg zweem. Zee haal’n Völliks ploeg uut de grond en begonnen Jaanties laand te bewarken. Waar’n ’t twintig witte wiefe, die de schulpe deur de grond trokk’n, of waren ’t der meer. Zoonder geluud zwev’n de witte gedoanten veur de zwoare twee-peerds ploeg hen en weer tutdet alles zwart en glad lag. De ploeg werd weer op zien oolde plekke ezet, of der niks gebeurde was. De zeirogge, die Jaantie al in huus had, won ehaald en det gönk oaver ’t laand. Gin keurntie det verkeerd viel. Het laand was kloar en ’t zoad kon zien gaank goan. Veur dat de zonne opkwaamp, zweem’n de witte slierten weer noar

'n top van 'n barg.

'n Aander margen kwaamp Völlik op zien laand en keek zien oog'n uut. Stuvings Jaanties groond, den gistern nog braak lag, was noe eploegd en ezeid. Wie zol det edoan hem. In gedachten spand'n ziene peerden veur 'n ploeg en begon aan zien wark. He had nog gien 20 meter umme, of zien ploeg knapp'n op 'n dikken stien. Hellig as um maak'n. Ie vluuk'n uut. Deur dit geheister worden ziene peerde schikkerug en zien zwatten, den aandere altijd zo rustig was, sloog achteruut. Völlik kreeg 'n vollen trap tegen de böste. Een paar uur later vönden ze hum dood noast 'n ploeg. De hele buurte was veraldereerd toen ze 't heur'n. Bij Jaanties wal het meest. Völlik dood achter 'n ploeg . En gien spoor van mensen of peerde op zien laand en toch alles ebouwd en ezeid. Ieder iene begreep 't en keek noar barg woar 's oavonds witte slierten um bargtop hangt.

Bertha Manenschijn

Dauwtrapp'n of dauwpopp'n?

Dauwtrapp'n was vrogger iets um noar uut te kiek'n. Zeg noe zellef: wat hai vrogger te doen op Hemelvoartsdag? Nagten lag ie in berre te woel'n en in gedacht'n wai a bezug de dauw van 't grus te trapp'n. 'k Wit nog bes da'k as joggie van een joar of neeg'n met mien schoelmoat en zien moe um zes uur 's mons de Lemelerbarg beklumme. Via het voetpad det toen al langs de zandweg leup, klumm'n wie toen richting 't hotel en vandoar kuier'n wie over de mooie laan'n. Moe wus de weg en via ravijn'n, panorama en 't hoogste punt ging et noar de Nieuwe Brugge. Wie hadd'n as joggies niet zoveule aandacht veur de mooie natuur. Nee, wie dach'n meer an wat er in de tasse zat die moe bie zich had. Doar zat van allerlei lekker spul in: stoete met sjem, appels en mandarijn'n, pepermunties en natuurluk ranja. En moe kon magtug spannende verhaal'n vertell'n. Det was smull'n op een vrogge mon op oonzen barg. 't Was dus logies daj d'r nagten wakker van laag'n. En dan 't eindpunt: de spultune van de Nieuwe Brugge. Doar kwam ie nie alle dage. Heistern in de wipwap en de luch in fietsen in een soort dreimeule. An 't eind van de feesdag met de Tet- of de Sallandbusse weer terugge noar Lemele. Want terugelop'n gung nie meer: wie waarn zo meu as un hond en haan de boek vol van alles!

Meu doar noe met an komm'. De wichter vragt direkt: "Kuw nie met de auto? Krieg wie ok patat en cola?" Loop'n, det doew toch nie meer!

Nee wie wilt liever dauwpopp'n!

Van 's mons 9 ure in de volle zonne of in un dikke reg'nbuuje stoaen en lusstern noar een hoop lawaaj. Wie betaalt d'r graag 33 euro veur

en wie kriegt der ok wat veur! En of noe Bløf of Skik kump, wie hept altied schik. En s'oams, muu as een hond, wurde wie tuus verwent met patat en cola! En doarnoa, as 't em kan, nog noar Dijk!

Dauwtrapp'n is verdrung'n

deur dauwpopp'n. Now ja, niet helemoale. Want al roem 25 joar voetbalt Lemele 's mons kats vrog teg'n Hulzen. Dan kunt ze wel uut berre komm. Um zeum ure trapt ze of en zie hept nugter un bulte plezier. Mar ja, doar kump dan altied nog weer un darde helfte achteran en dan kump der geen stoete met sjem en ranja op toafel.

Wel wurd der weer oale verhaal'n op e rakelt. Wat der allemoale gebeurt is in die 25 joar. Sommuge verhaal'n wurd noe histories en heurt al een bettie bie de geschiedenis van Lemele. Want wie kent nie het verhaal van 't nieuwe viadukt in Lemele: een sloot onder een viadukt. Aait verhaal nie kent meu 't mar is an Zunneman vrog'n.

De moraal van dit verhaal: dauwtrapp'n heurt bie nuchtere mense!

Adri Pouw

Wastattan?

Op de foto's ziet u een voorwerp wat we kregen van de fam. Van Oene aan de Woltersweg. Zij hebben dit gevonden tijdens het vernieuwen van het rieten dak. Zij en wij weten niet wat het is. Ik heb er twee foto's van gemaakt en met behulp van een centimeter kunt u ongeveer de afmeting bepalen. Het is gesmeed ijzer en in het gat in de haak zit een schroefdraad. Wie (het eerst) weet wat het is en waar het voor gebruikt werd wordt beloond met een slagroomtaart.

Dick Vos, tel. (0529) 331729 of e-mail naar lemelsarfgoed@freeler.nl

Noar et bejoardenhuus

deur Annie Slots

De boer vuult zich zo allienig, zo allienig met zien verdreet

Hé is opstandig umdet e noar 't bejoardenhuus geet

Al weet e, det 't meschien better krug as hier

Hé hef der gien wrea met, 't gif em gien vertier

De boer kniert oaver de es, met de goastok in de haand

Es was em zo kunnig, wat zol 't missen dit vruchtbare laand

Hier was e geboorn, häd der zien hele leam ewoond

Was gehecht an de stea, häd ewerkt op de grond

Met et peerd et laand ebouwd en met 't zewat ezeid

Hé häd der eheujd en de rogge met de zich emeid

Al die joarn det e op dit laand hef egoan

Zal as herinnering in zien geheugen bliem stoan

De beeste, de kälflies, 't was em zo vólle weerd

Det te mutten missen is wat em helderweg bezeerd

De kälflies die kennen em an ledere stap

As hé in de buurte was, o dan kwaam ze rap
Nooit kriegt ze meer een aai over de kop

Nooit meer 't ronneken van 't peerd en 't goan in galop

Hé was hier zo gelukkig ewes
Met vrouw en kinder, pal an de es
Zien vrouwe was uut de tied eraekt
Zien zeune kreeg et spul, häd e veur mekare emaeht
De boerderieje zol drastisch wödn verbouwd
Alles gonk vot, wat veur em was zo vertrouwd
Zelfs zien zörge, woarin e aait zat bie de heerd
Hé wol em metnem, hef der inwendig umme reerd
Nee doar mos wat niejs kom hebt ze köttns beslist
Och hé leut et mar zo, hef der ok niet umme twist
En de olderwetse klokke met zien troage tik
Die mut hier bliem, deche, as e oaver de akkers hen kik

't Bejoarden huus wacht, hé weet 't giet zo niet meer

Mar dit alles te mutten missen en det dut zo gloepens zeer
Doar geet heel wat deur em hen, en dan vält zo mar een troan
Hé weet det e zo toverdän op huus an mut goan
Zie wödt vaste ongerus, joa noe nog wel
Wanneer e doar gunder is verget ze em snel
O, in zien verbittering is alles iniens zwat
Hoewel e det vrogger toch nooit zo ef ehad
Dan kömp zien kleinkind der anhuppeln en zwaait noar de man
Et pakt zien eeltige haand en saem goat ze op huus weer an
Et keajltie kik nor em op en zeg: Öpa hef elipt
En de boer dech, mien kleinzunne is de inigste, hé begriopt

Colofon:

Bestuur Stichting 't Lemels Arfgoed
M. Wilts, Korteveldsweg 2, 8148 RE Lemele voorzitter
A. Pouw, Glintweg 1, 8148 RM Lemele secretaris
D. Vos, Huusminkstg 1, 8148 PR Lemele penningmeester
Mevr. B. Manenschijn, Maanweg 2, 8148 RV Lemele lid
B. Duerink, Lemelerweg 41, 8148 PB Lemele lid

Bankrelatie: Rabobank Ommen - Rek.nr. 34.89.36.877

Kontaktpersonen werkgroepen:

Geschiedenis van winkels en bedrijven:

Bert Duerink, tel.: 331216

Boerderij, straat- en veldnamen onderzoek

Adri Pouw, tel.: 331455

Samenhang families/voorouderonderzoek

Dick Vos, tel.: 331729

Klederdracht:

Bertha Manenschijn, tel.: 331363

Oude ambachten en werktuigen:

Gerrit Jan Hallink, tel.: 331774

E-mailadres: lemelsarfgoed@freeler.nl

Website: www.lemelsarfgoed.freeler.nl

Vormgeving en redactie: Dick Vos

Het tijdschrift "t Lemels Arfgoed" verschijnt twee keer per jaar. Een abonnement (donateur) wordt geacht aan het begin van het jaar te zijn ingegaan en kost voor inwoners van Lemele minimaal € 5,- en voor belangstellenden buiten Lemele minimaal € 7,50 in verband met portokosten.

Bij betaling door overschrijving bij "Mededelingen" adres en woonplaats vermelden omdat op de rekeningafschriften alleen de naam wordt vermeld. Voor machtigingen kunt u contact opnemen met de penningmeester.

Overname van artikelen alleen na toestemming van de auteur.